

Adroddiad i'r	Cabinet
Dyddiad y cyfarfod	12 Ebrill 2022
Aelod Arweiniol / Swyddog	Julian Thompson Hill
Awdur yr adroddiad	Steve Gadd, Pennaeth Cyllid ac Eiddo
Teitl	Adroddiad Cyllid (Mawrth 2021/22)

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad yn rhoi manylion am gyllideb refeniw ac arbedion y Cyngor fel y cytunwyd arnynt ar gyfer 2021/22. Mae'r adroddiad hefyd yn rhoi diweddariad cryno o'r Cynllun Cyfalaf yn ogystal â'r Cyfrif Refeniw Tai a'r Cynllun Cyfalaf Tai.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Pwrpas yr adroddiad yw rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am sefyllfa ariannol bresennol y Cyngor, a chadarnhau'r cyllidebau gwasanaeth y cytunwyd arnynt ar gyfer 2021/22.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Bod yr Aelodau'n nodi'r cyllidebau a bennwyd ar gyfer 2021/22 a'r cynnydd ar y strategaeth y cytunwyd arni.

4. Manylion yr adroddiad

Mae'r adroddiad yn rhoi crynodeb o gyllideb refeniw'r Cyngor ar gyfer 2021/22 yn Atodiad 1. Cyllideb refeniw net y Cyngor yw £216.818 miliwn (£208.302 miliwn yn 20/21). Rhagwelir y bydd tanwariant o £0.386 miliwn ar gyllidebau gwasanaethau a chorfforaethol (£1.553 miliwn o orwariant fis diwethaf). Amlinellir y naratif o amgylch y risgiau a'r rhagdybiaethau presennol sy'n sail i'r asesiad hwn yn Adran 6.

Yn ystod mis Mawrth, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru gynnydd untro o £60 miliwn i'r Grant Cynnal Refeniw ar gyfer 2021/22 (cyfran CSDd yw £1.994 miliwn). Er nad yw wedi'i neilltuo, mae LIC wedi gofyn i £10 miliwn (£0.332 miliwn ar gyfer Cyngor Sir Ddinbych) gael ei ddefnyddio i ariannu gwelliannau i drefniadau teithio ar gyfer gweithwyr gofal, gan gynnwys cerbydau trydanol. Bydd cyfran CSDd o'r cyfanswm hwn yn cael ei roi mewn cronfa wrth gefn arbennig at y diben hwn. Bydd gweddill yr arian, £1.662 miliwn yn cael ei roi yn y Gronfa Wrth Gefn ar gyfer Lliniaru Cyllidebau er mwyn helpu'r Cyngor i ymdrin â phwysau chwyddiant. Rydym yn gweithio drwy drefniadau cyfrifo technegol ar hyn o bryd ar gyfer y cyllid hwn, a gaiff eu hamlinellu yn yr Adroddiad Sefyllfa Derfynol.

Roedd cyllideb 2021/22 yn gofyn am ddod o hyd i a chytuno ar arbedion gwasanaeth ac arbedion effeithlonrwydd o £2.666 miliwn fel y nodir isod:

- Mae Ffioedd a Thaliadau wedi bod yn destun chwyddiant yn unol â'r polisi Ffioedd a Thaliadau a gytunwyd (£0.462 miliwn).
- Mae arbedion effeithlonrwydd gweithredol (£690,000) wedi eu nodi yn bennaf gan wasanaethau drwy gydol y flwyddyn ac o fewn cyfrifoldeb a ddirprwywyd i Benaethiaid Gwasanaeth mewn ymgynghoriad ag Aelodau Arweiniol.
- Mae arbedion o £0.781 miliwn hefyd wedi eu nodi sy'n newid darpariaeth gwasanaeth mewn rhyw ffordd a chawsant eu rhannu mewn manylder gyda'r Cabinet a'r Cyngor yn sesiynau briffio mis Rhagfyr.
- 1% (£0.733 miliwn) Targed effeithlonrwydd ysgolion o Gyllideb Ddirprwyedig yr Ysgolion.

Tybir bod y cynyddiadau ffioedd a chostau a'r arbedion corfforaethol eisoes wedi'u cyflawni a dirprwywyd arbedion yr ysgolion i'r cyrff llywodraethu i'w monitro a'u cyflawni.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae rheoli cyllidebau refeniw a chyfalaf y Cyngor yn effeithiol a chyflawni'r strategaeth gyllidebol yn sylfaen i waith ym mhob maes, gan gynnwys blaenoriaethau corfforaethol.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Manylir ar naratifau gwasanaethau arwyddocaol sy'n egluro amrywiadau a risgiau yn Atodiad 2, ond dylid nodi'r canlynol hefyd:

6.1 Effaith y Coronafeirws - Mae'r strategaeth ar gyfer gweithio mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru'n parhau i sicrhau digon o gyllid grant i helpu gyda phwysau sy'n gysylltiedig â Covid. Hyd yma, mae un ar ddeg hawliad gwariant wedi cael eu cyflwyno ar gyfer mis Ebrill i fis Chwefror, am gyfanswm o £9.5 miliwn. Mae dau hawliad incwm sy'n dod i gyfanswm o £3.6 miliwn ar gyfer chwarter 1, 2 a 3 hefyd wedi eu cyflwyno. Mae hawliadau incwm wedi dechrau gostwng wrth i'r cyfyngiadau Covid gael eu llacio.

6.2 Cyllidebau Corfforaethol – Yn dilyn cymeradwyo'r setliad tâl ar gyfer 2021/22, a oedd yn unol â'r cynnig tâl cyflogwyr diwethaf, mae trosglwyddiad o £0.940 miliwn yn cael ei ryddhau o gronfeydd wrth gefn i gyllideb gwasanaethau er mwyn ariannu'r costau. Roedd hyn yn gadael £0.792 miliwn o arian wrth gefn, sydd bellach wedi cael ei ryddhau. Fe ddylai'r cyllid dalu am orwariant gwasanaethau a fyddai'n caniatáu i'r Cabinet ystyried cymeradwyo cario tanwariant gwasanaethau ymlaen. Bydd y sefyllfa'n cael ei chadarnhau ynghyd â manylion ceisiadau yn yr Adroddiad Sefyllfa Derfynol.

6.3 Ysgolion – Roedd y gyllideb a gytunwyd gan y Cyngor ar gyfer 2021/22 yn cynnwys cyfanswm buddsoddiad ychwanegol net o ychydig dros £2.5 miliwn yng nghyllidebau dirprwyedig ysgolion (heb gynnwys cynnydd i grantiau gan Lywodraeth Cymru). Yr amcanestyniad diweddaraf o falansau ysgol i'w gario ymlaen i 2022/23 yw balans credyd net o £3.829 miliwn – gostyngiad o £1.841 miliwn yn y balansau wedi'u dwyn ymlaen i 2021/22 o £5.670 miliwn. Mae tanwariant bychan o £120,000 ar gyllidebau sydd heb eu dirprwyo.

6.4 Y Cyfrif Refeniw Tai (CRT). Mae'r sefyllfa refeniw ddiweddaraf yn tybio y bydd gostyngiad o £1.593 miliwn mewn balansau ar ddiwedd y flwyddyn, sydd £0.940 miliwn yn fwy na'r £653,000 ar yr adeg pan gytunwyd ar y gyllideb. Mae'r rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2021/22 o £20.7 miliwn yn cael ei rhannu'n bennaf rhwng gwelliannau arfaethedig i'r stoc dai bresennol (£11 miliwn) a chaffaeliadau a datblygiadau tai newydd (£12 miliwn).

6.5 - Rheoli'r Trysorlys - Ar 28 Mawrth,, roedd cyfanswm benthyciadau'r Cyngor yn £234.706 miliwn ar gyfradd gyfartalog o 3.77%. Roedd y balansau buddsoddi yn £33.9 miliwn ar gyfradd gyfartalog o 0.46%.

6.6 Mae crynodeb o **Gynllun Cyfalaf** y Cyngor ynghlwm fel Atodiad 3. Y cynllun cyfalaf cymeradwy yw £34.74 miliwn gyda £30.01 miliwn o wariant hyd yma. Mae Atodiad 4 yn cynnwys diweddariad ar y prif brosiectau sydd wedi'u cynnwys yn y Cynllun Cyfalaf cyffredinol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

Cafodd Asesiadau o'r Effaith ar Les ar gyfer y cynnydd yn Nhref y Cyngor eu cyflwyno i'r Cyngor ar 26 Ionawr.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

Yn ogystal â'r adroddiadau rheolaidd i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol, cafodd proses y gyllideb ei hystyried gan y Tîm Arwain Strategol, cyfarfodydd Briffio'r Cabinet, Arweinwyr Grŵp a chyfarfodydd Briffio'r Cyngor. Mae'r Fforwm Cyllidebau Ysgolion wedi'i gynnwys yn y cynigion drwy'r flwyddyn. Ymgynghorwyd ag Undebau Llafur drwy'r Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol. Mae'r pandemig Covid-19 wedi effeithio ar y lefel o ymgynghori ac ymgysylltu gyda'r cyhoedd. Er hynny mae cynlluniau mewn grym i ymgysylltu'n gynnar gyda'r holl fudd-ddeiliaid yn ystod proses gyllidebol 2022/23.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Er bod Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi grantiau hwyr sylweddol, mae gwaith monitro'n parhau i ddangos pwysau mewn meysydd anarferol, megis Digartrefedd, Cludiant i'r Ysgol a Gwasanaethau Plant. Rydym wedi buddsoddi'n sylweddol yn y meysydd hyn dros y blynyddoedd diwethaf a disgwylir y bydd yr angen yn parhau. Adlewyrchir y pwysau yn y meysydd hyn yn y Gyllideb ar gyfer 2022/23.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Mae'n parhau i fod yn gyfnod heriol yn ariannol ac mae ansicrwydd mewn perthynas ag effaith barhaus Covid-19, Brexit a strategaeth ariannol Llywodraeth y DU wrth ymdrin â'r effaith ariannol hirdymor ar gyllid cyhoeddus o'r ymateb i Covid. Er bod y rhagolygon ariannol yn ansicr, mae ein sefyllfa ariannol yn iach ac mae proses gyllideb 3/5 mlynedd gadarn wedi cael ei chymeradwyo'n ddiweddar gan y Tîm Arwain Strategol, y Tîm

Gweithredol Corfforaethol, y Cabinet ac mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi craffu arni.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

Dan Adran 151 Deddf Llywodraeth Leol 1972, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol wneud trefniadau i weinyddu eu materion ariannol yn briodol.